Eduskunnan ympäristövaliokunta - Asiantuntijakuuleminen 17.1.2023

Asia: VNS 4/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035
ja
Asia: VNS 6/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia



Timo Hämäläinen, johtava asiantuntija
Suomen Kiertovoima ry (KIVO)

KIVO

Jätehuollon keskeiset kasvihuonekaasupäästölähteet

- **Kaatopaikoille** aikoinaan sijoitetun **orgaanista ja biohajoavaa ainesta sisältävän jätteen** luonnollisessa hajoamisessa syntyvät kasvihuonekaasut, erityisesti metaani
  - Historiallinen taakka, sillä orgaanisen, biohajoavan jätteen sijoittaminen kiellettiin vuonna 2016
- Jätteiden **energiahyödyntämisessä** jätteen **palamisessa** muodostuva hiilidioksidi (CO_2) **jätteenpolttolaitoksissa** ja rinnakkaispolttolaitoksissa
  - Ei-uusiutuvaa tai uusiutuvaa alkuperää olevan orgaanisen aineksen osuus jäteperäisessä polttoaineessa vaihtelee, esimerkiksi sekajätteessä uusiutuvan osuus noin 50 %
- Orgaanisten jätteiden **biologisessa käsittelyssä**, kuten kompostoinnissa ja mädätyksessä sekä jäteveden puhdistuksessa syntyvät kasvihuonekaasut
- Pienemmässä roolissa jätteiden keräyksen ja kuljetuksen kasvihuonekaasupäästöt

KIVO

Jätehuollon päästökehitys myönteinen

- Vuodesta 2005 päästöt ovat vähentyneet peräti 38 prosenttia ja vuoteen 1990 verrattuna muutos on -63 prosenttia.
- Jätehuollon ja jätteen energiahyödyntämisen päästökehitys ilman uusia politiikkatoimia huomattavasti luvussa 5.4.5 esitettyä positiivisempi
    - Kaatopaikkojen kasvihuonekaasupäästöt jatkavat vähenemistään, koska orgaaninen, biohajoava jäte ei ohjaudu enää kaatopaikoille vaan se on hyödynnetty vuoden 2016 jälkeen
    - Biojätteen, muovipakkausten ja muiden hyötyjätteiden talteenotto merkittävästi tehostumassa uuden jätelain seurauksena
    - Hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (CCS/CCU) tulevat yleistymään energiasektorilla

Energiahyödyntämiseen ohjattavan yhdyskuntajätteen määrä ja energiahyödyntämisen päästöt tulevat edelleen vähenemään

KIVO

Jätteenpoltto ei kaipaa lisäohjauskeinoja

- Jätteenpolton ja yhdyskuntajätteen energiahyödyntämisen verotus ei edistäisi päästötavoitteiden saavuttamista eikä tukisi kierrätystä ja kiertotaloutta
  - Tuoreen VNTEAS-selvityksen (2021:8) mukaan jätteenpolton verotus ohjauskeinona on kiertotalous- ja ilmastovaikuttavuudeltaan heikko
    - Ruotsi juuri luopui jätteenpolton verosta
  - Energiahyödyntämistä tarvitaan tukemaan kiertotaloutta, mutta myös terveys- ja ympäristöturvallista jätehuoltoa
    - Kierrätyskelvottomien, orgaanisten jätejakeiden ja kierrätyksen orgaanista ainesta sisältävien rejektien turvalliseen loppukäsittelyyn ja hyödyntämiseen
    - Kierrätykseen soveltumattomien haitallisten orgaanisten aineiden, kuten POP-yhdisteiden (Persistent Organic Pollutant) käsittelyyn ja poistamiseen materiaalikierrosta
    - Hygienia, ympäristö- ja terveysriskiä omaavien yhdyskuntajätteiden, kuten terveydenhuollon tai poikkeustilanteiden orgaanisten jätteiden turvalliseen hyödyntämiseen
  - EU siirtämässä jätteenpolton EUn päästökauppaan vielä 2020-luvun aikana

KIVO

Yhteistyöllä päästövähennyksiin

- Tavoitteena jätteenpolton päästöjen vähentäminen 0,1 Mt CO2 -ekv. vuoteen 2030 mennessä.
- Tavoite vapaaehtoisesta sopimus (Green Deal) huomioiden koko jätearvoketju kannatettava
  - Jätteenpolton kaksoisroolin huomioiminen – jätteiden turvallinen käsittely ja energiatuotanto
  - Vaikuttavat toimenpiteet vaativat toimijoiden yhteistyötä
    - Esimerkiksi erilliskeräyksen laajentaminen kattamaan kaiken asumisen muovijätteen ja hiilentalteenottoratkaisujen kehittäminen
  - Neuvottelut käynnissä ympäristöministeriön, Energiateollisuus ry:n ja KIVO:n välillä
    - Edustettuina kunnalliset jätelaitokset ja jätteenpolttolaitokset

KIVO



Timo Hämäläinen
johtava asiantuntija
timo.hamalainen@kivo.fi – 050 442 2371

Suomen Kiertovoima ry